

Fûns Skjinne Enerzjy op stoom

Het Fûns Skjinne Fryske Enerzjy (FSFE) heeft namens de provincie al vele tientallen miljoenen euro's geïnvesteerd om de Friese energietransitie aan te jagen. Er komt nog veel meer aan.

ANNE ROEL VAN DER MEER

An de muur van het kantoor op de zeventiende verdieping van de Achmeatoren in Leeuwarden hangt een satellietfoto van Friesland. Bij de plaatsen waar het FSFE heeft geholpen (of helpt) om een energieproject van de grond te krijgen, hebben investeringsmanager Hendrik van Houten en de directeurs Michel Hendriks en Pieter van der Berg een stickertje geplakt. „We moeten de boel weer eens bijwerken”, zegt Hendriks. Het zouden in totaal 120 plakplaatjes moeten zijn.

In 2021 investeerde het FSFE voor 20 miljoen euro om Friese ondernemers en energiecoöperaties op weg te helpen. Het geld ging naar zonne-energie, naar vergisting, naar wind en ook naar bijvoorbeeld laadpalen voor elektrisch rijden. „Het was een goed jaar. In 2020 zaten we, mede als gevolg van corona, op slechts 7,8 miljoen.”

Als een bank huiverig is om geld beschikbaar te stellen voor een duurzaam initiatief, stapt het FSFE in. „Wy kinne en meie wat mear risiko's nimme as in bank”, vertelt Van Houten. Gebeurt dat, dan nemen bank of ondernemers het andere, doorgaans grotere deel van de financiering voor hun rekening. Tegenover elke euro van het fonds, staat gemiddeld 3 euro aan privaat geld.

Het FSFE verlegt de koers de komende jaren een klein beetje. Meer

Pieter van der Berg, Michel Hendriks en Hendrik van Houten op kantoor van het FSFE. FOTO HOGENDOORDEN/JACOB VAN ESSEN

investeren in de ontwikkeling van batterijen om zonnestroom op te slaan en zo het overvolle elektriciteitsnet te ontlasten, is een van de doelstellingen. „En we willen een grotere bijdrage leveren aan bijvoorbeeld het isoleren van gebouwen”, zegt Hendriks. „Hoe meer je bespaart, hoe minder je hoeft op te wekken.”

Het fonds stapt daarnaast vaker in lokale projecten die zich nog in de ‘ontwikkelfase’ bevinden, om te voorkomen dat die vroegtijdig stranden. Er wordt structureel jaarlijks 1 miljoen euro voor uitgetrokken.

„Ynisjatyfnimmers fan in enerzjyprojekt moatte oan in soad easken foldwaan om in fergunning te krijen”, zegt Van Houten. „Der moatte ûndersiken dien wurde, technyske tekeningen makke, subsydjes oan-

‘Wy kinne en meie wat mear risiko's nimme as in bank’

frege. Dat kin ûntmoedigend wêze. Wy kinne de kosten foar it ynhieren fan in ekspert foarsjitte. Der is in soad mooglik.”

Het FSFE bestaat sinds 2014 als BV die 100 procent eigendom is van de provincie. Het startkapitaal bedroeg 90 miljoen euro: 30 miljoen eigen vermogen en een lening van 60 miljoen, tegen een rente van 2 procent.

„Inmiddels hebben we van die 90 miljoen, die uiteindelijk weer terug moet naar de provincie, zo’n 86 miljoen geïnvesteerd”, vertelt Hen-

driks. „Het grootste deel daarvan bestaat uit leningen, maar we doen ook aan participaties.” Zo is het FSFE voor 49 procent eigenaar van het drijvende zonnepark aan De Dolten in Heerenveen. Het aandeel wordt de komende jaren afgebouwd. „Van de 86 miljoen is 28 miljoen afgelost. Dat geld kunnen we opnieuw inzetten.”

De minimale bijdrage van het fonds voor een initiatief bedraagt 25.000 euro, het maximale bedrag zonder toestemming van de provincie ligt op 7,5 miljoen euro. „Dat bedrag hebben we tot nu toe eenmaal uitgetrokken, voor het idee van Taurus in Wâlterswâld”, zegt Hendriks. Het Limburgse bedrijf, dat het failliete Mestverwerking Friesland heeft overgenomen, gaat korrels maken van storrijke paardenmest. Die korrels worden verkocht aan

co-vergisters om groengas te produceren.

De op een na grootste uitgave deed het FSFE voor Windpark Fryslân: 7 miljoen euro. Omdat die lening in 2019 versneld werd afgelost, vielen de rentebaten wat tegen. Maar toch: „Er kwam nog altijd 9,2 miljoen euro terug”, zegt Hendriks.

Drie keer mislukte een plan waarbij het FSFE betrokken was: BigSolar (leasebedrijf zonnepanelen), Watt Car (elektrische deelauto's Terschelling) en Nerdalize (restwarmte computerservers) gingen failliet. „Dat heeft ons een aantal tonnen gekost.”

Hoofdtak van het fonds blijft het stimuleren van de energietransitie, als onderdeel van het provinciale energieprogramma. Daar spreken de Staten vanavond en volgende week over. Het FSFE zelf is ook een bespreekpunt.